

Raport
zespołu oceniającego Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z wizytacji przeprowadzonej w dniach 17 – 18 maja 2011 r.
na Wydziale Lekarskim z Oddziałem Lekarsko - Dentystycznym w Zabrze
Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
dotyczącej oceny jakości kształcenia
na kierunku lekarskim
na poziomie jednolitych studiów magisterskich.

Informacje wstępne.

1. Skład Zespołu Oceniającego.

Wizytację w dniach 17 – 18 maja 2011 r. przeprowadził Zespół Oceniający Państwowej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

- prof. dr hab. n. med. Tadeusz Laudański - przewodniczący, członek PKA,
- prof. dr hab. n. med. Piotr Kurnatowski - ekspert PKA,
- prof. dr hab. n. med. Milena Dąbrowska - ekspert PKA,
- dr hab. n. med. Anna Abramczyk - ekspert PKA,
- mgr Jakub Kozieł – ekspert ds. formalno – prawnych PKA,
- Łukasz Horajski – ekspert studencki, przedstawiciel Parlamentu Studentów RP.

2. Krótka informacja o procesie przygotowania do wizytacji i jej przebiegu.

Państwowa Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku po wydanej w 2006 r. ocenie pozytywnej.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Władze Uczelni stworzyły bardzo dobre warunki do pracy zespołu wizytującego.

Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię Raportu Samooceny, przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji dotyczącej organizacji Uczelni, spraw kadrowych oraz toku studiów, a także rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, jego pracownikami i studentami ocenianego kierunku.

Regulamin Studiów obowiązujący w Uczelni nie budzi zastrzeżeń co do zgodności z ustawą z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Samorząd Studentów opiniował wprowadzenie regulaminu, a także dokonywane zmiany, nie zgłaszał własnych propozycji do regulaminu studiów.

Regulamin pomocy materialnej dla studentów został wprowadzony zgodnie z art. 186 ust. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nie zawiera zapisów budzących wątpliwości co do zgodności z przepisami prawa.

Załącznik nr 1 – Podstawa prawna wizytacji.

Część I. Uczelnia i jednostka prowadząca oceniany kierunek studiów oraz ich organy.

1. Ocena misji i strategii uczelni, pozycji uczelni w środowisku oraz jej roli i miejsca na rynku edukacyjnym , ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia jakości kształcenia i ocenianego kierunku studiów.

Misja oraz cele strategiczne Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach zostały w sposób formalny określone w Statucie Uczelni wprowadzonym Uchwałą nr 121 Senatu z dnia 14.06.2006 r. z późniejszymi zmianami.

Deklarowaną misją Śląskiego Uniwersytetu Medycznego jest: „...*odkrywanie i przekazywanie prawdy poprzez prowadzenie badań naukowych i kształcenie studentów*”.

Cele strategiczne Uczelni obejmują:

1. wzrost wykształcenia mieszkańców oraz ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych w poczuciu bezpieczeństwa społecznego i publicznego,
2. poprawę jakości i dostępności szkolnictwa oraz jego dostosowanie do aktualnych i prognozowanych potrzeb rynku,
3. poprawę stanu zdrowia mieszkańców regionu oraz zapewnienie powszechności dostępu do świadczeń zdrowotnych.

Założenia strategiczne Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach jako jedynej w regionie Państwowej uczelni medycznej są zgodne z zapisami strategii miast: Katowic, Zabrze, Bytomia oraz Sosnowca.

Uczelnia prowadzi jednolite studia magisterskie, studia pierwszego i drugiego stopnia oraz studia doktoranckie. Proces kształcenia realizowany jest w ramach 11 kierunków studiów na 5 wydziałach.

Wydział Lekarski w Zabrzu realizuje studia na trzech kierunkach studia: na kierunku lekarskim oraz kierunku lekarsko-dentystycznym i ratownictwo medyczne.

W odniesieniu do kierunków medycznych SUM jest jedyną prowadzącą je w makroregionie uczelnią umożliwiającą odbywanie studiów na wymienionych powyżej kierunkach.. W ten sposób Uczelnia realizuje swoją szczególnie ważną funkcję społeczną, aktywnie współpracuje z administracją państwową i samorządową. Szereg przedsięwzięć

Wydziału Lekarskiego w Zabrze stanowi element działań zmierzających do realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000-2020.

Nauczyciele akademicki oraz Władze Wydziału Lekarskiego współpracują m.in. z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Uniwersytetem Śląskim, Politechniką Śląską, Centrum Onkologii - Instytutem im. Marii Skłodowskiej-Curie O/ Gliwice, Instytutem Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu, a także dyrektorami szpitali powiatowych i wojewódzkich, dyrektorami Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych i przedstawicielami Narodowego Funduszu Zdrowia; podejmują liczne działania na rzecz społeczności lokalnej („Dni Honorowego Krwiodawstwa Młodych Medyków”, „Zawał serca-wygraj z czasem”, Dni Nauki).

2. Ocena zgodności kompetencji organów uczelni oraz jednostki prowadzącej oceniany kierunek studiów, zwanej dalej jednostką, określonych przepisami wewnętrznymi Uczelni i podejmowanych działań z obowiązującymi powszechnie przepisami prawa.

Organy Uczelni oraz Wydziału zostały powołane zgodnie z przepisami wewnętrznymi Uczelni. Skład Senatu jest zgodny z przepisami powszechnie obowiązującymi oraz Statutem Uczelni, natomiast skład Rady Wydziału w dniu wizytacji nie był w pełni zgodny z obowiązującymi przepisami art. 71 ust. pkt. 1 ustawy oraz § 38 Statutu Uczelni, bowiem studenci i doktoranci nie stanowią 20% jej składu, lecz 19 %.

Zakres spraw regulowanych uchwałami Senatu jest zgodny z jego statutowymi oraz ustawowymi kompetencjami. **Senat** wywiązał się z obowiązku ustawowego w zakresie art. 169 ust. 2 ustalając warunki i tryb rekrutacji oraz formy studiów na poszczególnych kierunkach, podając uchwałę do wiadomości publicznej nie później niż do dnia 31 maja roku poprzedzającego rok akademicki, którego uchwała dotyczy i przesyłając ją ministrowi właściwemu do spraw szkolnictwa wyższego. Senat wywiązał się także z obowiązku wynikającego z art. 130 ust. 2 ustawy, tj. określił zasady ustalania zakresu obowiązków nauczycieli akademickich, rodzajów zajęć dydaktycznych objętych zakresem tych obowiązków, w tym wymiar zadań dydaktycznych dla poszczególnych stanowisk oraz zasady obliczania godzin dydaktycznych. Wysokość pensum dydaktycznego została określona w sposób zgodny z art. 130 ust. 3 ustawy.

Rektor jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy na podstawie mianowania i w prawidłowy sposób wywiązuje się z obowiązków wynikających z art. 35 ust. 1 ustawy.

Rada Wydziału wywiązuje się z obowiązków ustawowych przewidzianych art. 68 ust. 1 pkt. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym dla podstawowych jednostek organizacyjnych uczelni, zatwierdzając plany i programy studiów prowadzonych w ramach poszczególnych kierunków.

Zgodnie z przepisami art. 76 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym **Dziekan** jest zatrudniony w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy (na podstawie mianowania). Dziekan Wydziału wywiązuje się z obowiązku nakładanego w art. 130 ust. 5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym na kierownika jednostki organizacyjnej, tj. ustalenia szczegółowego zakresu i wymiaru obowiązków nauczycieli akademickich.

Załącznik nr 2 – Uwagi szczegółowe do wewnętrznych przepisów uczelni.

3. Ocena struktury organizacyjnej jednostki w kontekście realizowanych przez nią zadań naukowych i dydaktycznych.

Strukturę organizacyjną Wydziału Lekarskiego w Zabrze tworzą katedry (45) oraz zakłady (26), kliniki (14) i oddziały kliniczne (18) oraz Studium Wychowania Fizycznego i Sportu, Studium Języków Obcych, Studium Doktoranckie, a także Kolegium Kształcenia Podyplomowego i w pełni odpowiadają potrzebom dydaktycznym i naukowym ocenianego kierunku.

4. Informacja o liczbie studentów oraz ocena spełnienia wymagań określonych dla uczelni publicznych w art.163 ust.2 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.)

Tabela nr 1.

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich	
	uczelni	jednostki	uczelni	jednostki
Studia stacjonarne	5951	1389	252	69
Studia niestacjonarne	1525	302	6	6
Razem	7476	1691	258	75

Uczelnia spełnia wymagania określone dla uczelni publicznych w art. 163 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, tj. liczba studentów studiujących na studiach stacjonarnych jest większa od liczby studentów studiujących na studiach niestacjonarnych. Osoby studiujące w formie stacjonarnej (nie uwzględniając uczestników studiów

doktoranckich) stanowią blisko 79,6 % ogółu. Natomiast w ocenianej jednostce studenci stacjonarni dominują (82,1 % ogółu).

5. Informacje o prowadzonych przez jednostkę kierunkach studiów i dotychczasowych wynikach ocen/akredytacji.

Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko - Dentystycznym w Zabrze kształci obecnie na 3 kierunkach studiów: kierunku *lekarskim* i kierunku *lekarsko – dentystycznym* na poziomie jednolitych studiów magisterskich oraz na kierunku *ratownictwo medyczne* na poziomie studiów I stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym.

Jednostka posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora i doktora habilitowanego nauk medycznych w dyscyplinie: biologia medyczna, medycyna oraz stomatologia.

Jednostka akredytowana była przez Państwową Komisję Akredytacyjną i Komisję Akredytacyjną Akademickich Uczelni Medycznych (KAAUM).

Państwowa Komisja Akredytacyjna pozytywnie oceniła kształcenie na kierunkach:

- kierunku lekarsko - dentystycznym - Uchwała Nr 1011/2010 Prezydium PKA z dnia 7 października 2010 r.
- lekarskim - Uchwała Nr 212/06 Prezydium PKA z dnia 16.03.2006 r.

KAAUM pozytywnie oceniła kształcenie na kierunku lekarskim w 2006 r.

6. Liczba studentów ocenianego kierunku studiów.

Tabela nr 2.

Poziom studiów	Rok studiów	Liczba studentów studiów		Razem
		stacjonarnych	niestacjonarnych	
Jednolite studia magisterskie	I	162	51	213
	II	171	44	215
	III	132	26	158
	IV	140	28	168
	V	124	27	151
	VI	113	19	132
Razem		842	195	1037

Studenci studiów stacjonarnych kierunku lekarskiego dominują (81,1%) i jest to tendencja stała. Liczba miejsc na studiach na ocenianym kierunku regulowana jest limitem przyjęć określonym w drodze rozporządzenia Ministra Zdrowia, który co roku Uczelnia wypełnia.

- **Misja i cele strategiczne Uczelni są prawidłowo sformułowane i powiązane.**
- **Uczelnia stwarza bardzo dobre warunki nauki dla chcących kształcić się absolwentów szkół średnich, ale również dla osób chcących się kształcić w ramach studiów podyplomowych.**
- **Uczelnia swoimi działaniami służy w olbrzymim stopniu rozwojowi lokalnej społeczności i w sposób niewątpliwy wpływa na gospodarcze funkcjonowanie regionu.**
- **Struktura organizacyjna ocenianej jednostki odpowiada potrzebom dydaktycznym i naukowym.**
- **Organy kolegialne i jednoosobowe Uczelni podejmują decyzje zgodnie ze swoimi ustawowymi oraz statutowymi kompetencjami. Wywiązują się z obowiązków przewidzianych dla organów uczelni przez ustawę.**
- **Zaleca się wybór dodatkowych przedstawicieli studentów i doktorantów do Rady Wydziału ocenianej jednostki tak, by stanowili 20% jej składu.**

Część II. Koncepcja kształcenia i jej realizacja.

1. Cele kształcenia i deklarowane kompetencje absolwenta.

1.1. Ocena zgodności określonej przez uczelnię sylwetki absolwenta z uregulowaniami zawartymi w standardzie.

Nakreślona przez Wydział Lekarski w Zabrze sylwetka absolwenta kierunku lekarskiego SUM w pełni odpowiada potrzebom stawianym lekarzowi w jego pracy zawodowej i jest zgodna z kwalifikacjami absolwenta zawartymi w standardach kształcenia dla tego kierunku studiów (rozporządzenie MNiSzW z dnia 12 lipca 2007 r., załącznik nr 54). Zakładane cele kształcenia oraz kompetencje, które uzyskają absolwenci odnoszą się do wiedzy, umiejętności i postaw, w tym umiejętności stosowania zdobytej wiedzy w praktyce, dokonywania ocen i formułowania sądów, komunikowania się z otoczeniem oraz kontynuacji kształcenia przez całe życie. W kształtowaniu koncepcji kształcenia nie przewidziano bezpośredniego udziału pracodawców, ale absolwent ma możliwość zapoznania się z oczekiwaniami przyszłych pracodawców i rynku pracy w czasie ćwiczeń klinicznych oraz praktyk wakacyjnych. Udział studentów w Radzie Programowej jest gwarantem włączania niezbędnych treści z tego obszaru do programu kształcenia.

1.2. Ocena zasad rekrutacji i sposobu selekcji kandydatów.

Warunki i tryb rekrutacji w ŚSUM są właściwe i porównywalne z zasadami stosowanymi w innych uczelniach medycznych, prowadzących kształcenie na kierunku *lekarskim*. Określa je Uchwała Senatu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, oparta o art. 169 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005r. *Prawo o szkolnictwie wyższym* (Dz. U.

Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) oraz § 125 Statutu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach. Wykonanie Uchwały powierzono Prorektorowi ds. Studiów i Studentów, a Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna przeprowadzi postępowanie rekrutacyjne na zasadach ustalonych w załącznikach do powyższej Uchwały. Do postępowania rekrutacyjnego w SUM mogą przystąpić kandydaci legitymujący się zdaniem egzaminem maturalnym w zakresie rozszerzonym z biologii i chemii. Wszystkie niezbędne informacje publikowane są na stronie internetowej Uczelni oraz w Biuletynie Informacyjnym SUM. W ostatnim roku akademickim na akredytowany kierunek WL w Zabrze przyjęto 176 studentów studiów stacjonarnych i 51 studiujących w trybie niestacjonarnym, co stanowi 23% wszystkich przyjętych na I rok kierunku lekarskiego.

1.3. Ocena realizacji programu studiów.

Z analizy planów studiów i programów nauczania obowiązujących na Wydziale Lekarskim w Zabrzu wynika, iż odpowiadają one wymogom zawartym w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla kierunku lekarskiego. Studia na akredytowanym kierunku trwają 6 lat (12 semestrów) i obejmują 4783 godzin obowiązkowych zajęć, 217 godzin fakultetów i 700 godzin praktyk wakacyjnych. Łączna liczba godzin wynosi 5700 i nie wykracza poza obowiązujące minimum. Tak oszczędny tryb konstruowania programu kształcenia odzwierciedla aktualne uwarunkowania ekonomiczne, szczególnie trudne w przypadku kosztownych kierunków medycznych. Na realizację przedmiotów podstawowych Uczelnia przeznaczyła 1739 godzin (tj. 6% ponad wymagane minimum), a na przedmioty kierunkowe 2576 (tj. 7% ponad minimum). W ogólnej puli godzin na Wydziale przedmioty kształcenia podstawowego stanowią 31%, przedmioty kliniczne 45%, a praktyki wakacyjne - 12%. Dla wszystkich przedmiotów obowiązkowych wykłady stanowią 23%, seminaria - 25%, a ćwiczenia - 52%. Należy podkreślić, że Uczelnia zapewniła prawidłowy udział zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń, stanowiących przynajmniej 50% zajęć z przedmiotów kierunkowych.

Nazwy przedmiotów oraz treści kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów są zgodne ze standardem. W programie kształcenia nie znaleziono jedynie treści z zakresu ochrony własności intelektualnej, stanowiących „*Inne wymagania*” zawarte w standardzie dla kierunku lekarskiego. W ramach „*Innych wymagań*” prowadzone są zajęcia z „*pierwszej pomocy medycznej i elementów pielęgniarstwa*” (30 godz.), „*technologii informacyjnej*” (33 godz.), „*biostatystyki*” (15 godz.), „*języków nowożytnych*” (120 godz.), „*W-F*” (60 godz.) i „*BHP*” (2 godz.). Przedmioty własne (tj. nie wyszczególnione w standardzie) realizowane są

w ramach 182 godzin rozdysponowanych pomiędzy następujące zajęcia: „język łaciński” (60 godz.), „sztuczne narządy” (60 godz.), „farmakologia kliniczna” (25 godz.), „medycyna paliatywna” i „profilaktyka onkologiczna” (po 10 godz.), „warsztaty testowe” (5 godz.) oraz „przysposobienie biblioteczne” (2 godz.). W rozmowach z nauczycielami oraz studentami nie znaleziono także dowodów świadczących o powszechnym kształceniu umiejętności krytycznej oceny dowodów naukowych (EBM) oraz krytycznego przeglądu piśmiennictwa.

Plany studiów zasadniczo w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów. Wątpliwości budzi jedynie brak ciągłości nauczania „psychiatrii” (część na IV, a część na VI roku), „radiologii” (VIII i X semestr), „medycyny rodzinnej” (X i XII semestr), a także brak zajęć z „chorób wewnętrznych” na ostatnim roku studiów. Niemniej jednak, Zespół Oceniający uzyskał zapewnienie Władz Wydziału oraz studentów, iż taka sekwencja przedmiotów wynika z integracji z treściami przedmiotów pokrewnych, a tym samym umożliwia bardziej efektywne przyswajanie ich treści. Studenci zgłaszają natomiast niedobór zajęć dydaktycznych z hematologii i reumatologii dorosłych. Zespół poleca także uwadze Władz Wydziału sposób realizacji treści programowych w ramach „etyki lekarskiej” i „bioetyki”. Zdaniem Zespołu Oceniającego, umieszczenie przedmiotu „etyka lekarska” na VI roku utrudnia właściwe kształtowanie postaw wobec pacjentów i współpracowników, ponieważ zajęcia kliniczne, a tym samym, kontakt z pacjentem oraz pracownikami innych zawodów medycznych ma miejsce już na III roku studiów. Z kolei forma przekazywania treści z „bioetyki”, realizowanej już na I roku jedynie w postaci wykładów fakultatywnych, znacznie ogranicza możliwość uzyskania ważnych efektów kształcenia. Realizacja tego przedmiotu na IV lub V roku studiów stworzyłaby studentom możliwość lepszego opanowania wiedzy związanej z problemami zawodu lekarza.

Zakłada się, iż nabywanie klinicznych umiejętności praktycznych, innych niż zbieranie wywiadu i badanie fizykalne pacjenta, dokonuje się głównie w czasie praktyk wakacyjnych. Studenci są świadomi istnienia wykazu umiejętności praktycznych, wydanego w postaci „Książki praktycznych umiejętności studenta”, ale zasady nabywania w/w umiejętności oraz tryb ich egzekwowania pozostają niejasne.

Zajęcia fakultatywne stanowią około 4% zajęć obowiązkowych, co zdaniem Zespołu Oceniającego jest zgodne z zalecanym minimum wynoszącym 30% liczby godzin będących różnicą łącznej liczby godzin zajęć dydaktycznych i minimalnej liczby godzin zajęć zorganizowanych, określonych we właściwym standardzie kształcenia. Oferta „zajęć do wyboru” jest oszczędna. Obejmuje 252 godziny, z których student musi zaliczyć większą część (217 godz.). Na I i II roku studenci wybierają między dwoma przedmiotami, na III roku

nie ma fakultetów, a pozostałe godziny zajęć fakultatywnych rozłożone są na IV, V i VI roku. Z sondażu przeprowadzonego przez Zespół Oceniający wynika, że ta forma zajęć dydaktycznych nie cieszy się uznaniem studentów. Ich zdaniem, tematy fakultetów są niejednokrotnie powtórzeniem treści przedmiotów nefakultatywnych, a ponadto, przedstawiane są w mało interesujący sposób.

1.4. Ocena systemu ECTS.

System ECTS jest w pełni zgodny z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu MNiSzW z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz. U. Nr 187, poz. 1385), jak i z właściwymi standardami kształcenia. W czasie jednolitych studiów magisterskich na kierunku *lekarskim* student uzyskuje 360 punktów ECTS.

Formalnie wprowadzony system punktów kredytowych ECTS nie zaistniał w świadomości społeczności akademickiej, której brakuje zrozumienia istoty systemu punktów kredytowych. Z rozmów przeprowadzonych w czasie wizyty wynika także, że w ustalaniu punktacji ECTS zabrakło elementu studenckiej oceny nakładu pracy.

1.5. Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej.

Wydział stwarza studentom możliwość rozwijania zainteresowań naukowych w ramach Studenckiego Towarzystwa Naukowego. Liczny udział studentów w pracach Kół Naukowych oraz ich entuzjastyczny stosunek do tej działalności, prezentowany w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym, świadczy o wzorowej formie aktywizacji naukowej studentów na akredytowanym kierunku. Jedynym życzeniem kadry dydaktycznej i studentów jest stworzenie lepszego dostępu do zwierzątarni i zaplecza klinicznego.

Według Raportu Samooceny opiekę dydaktyczną zapewniają: nauczyciele akademicy w czasie godzin przewidzianych harmonogramem ćwiczeń; kierownicy jednostek, przyjmujący zainteresowanych studentów po uprzednim wyznaczeniu terminu oraz Dziekan i Prodziekani Wydziału - o stałych godzinach przyjęć. Ponadto, w każdej jednostce dydaktycznej wyznaczony jest kierownik ćwiczeń, odpowiadający za zabezpieczenie logistyczne zajęć. Z rozmów przeprowadzonych ze studentami Wydziału Lekarskiego w Zabrze wynika jednak, że na niektórych przedmiotach zabiegowych studenci odczuwają brak opieki dydaktycznej, wynikający z długotrwałego oczekiwania na prowadzącego zajęcia.

Wydziały zapewniają studentom odpowiedni dostęp do informacji związanych z tokiem studiów oraz sprawami socjalno-bytowymi. Wymagana literatura, materiały do zajęć, skrypty oraz zasady zaliczania przedmiotów podawane są na pierwszych zajęciach z danego

przedmiotu. Do informacji związanych z programem i organizacją studiów studenci mają dostęp poprzez stronę internetową oraz ogłoszenia wywieszane w gablotach znajdujących się w budynku Uczelni. Informacje te studenci otrzymują z wyprzedzeniem. Studenci mogą korzystać z dodatkowych konsultacji z wykładowcami za pomocą kontaktu mailowego i telefonicznego.

Dziekanat jest dostępny dla studentów w godzinach umożliwiających uzyskanie bieżących informacji, a także załatwienie wymaganych spraw. Studenci zadowoleni są z opieki Dziekanatu.

Biblioteka Główna SUM znajduje się w Katowicach, wobec czego studenci z Zabrze mają utrudniony dostęp do jej zbiorów, jednak w ich opinii księgozbiór dostępny w Zabrzu jest wystarczający.

W opinii niektórych studentów z Zabrze indywidualna opieka dydaktyczna sprawowana nad nimi jest niewystarczająca.

2. Analiza i ocena efektów kształcenia.

2.1. Ocena systemu weryfikacji etapowych i końcowych osiągnięć studentów .

Etapowe weryfikacje osiągnięć studentów opierają się na systemie zaliczeń częściowych i kolokwiach. Zajęcia dydaktyczne z poszczególnych przedmiotów kończą się zaliczeniem na ocenę lub egzaminem. W przypadku przedmiotów klinicznych, egzamin końcowy składa się z części praktycznej i teoretycznej. Egzaminy praktyczne stanowią dopuszczenie do egzaminu teoretycznego, natomiast ich wynik nie jest brany pod uwagę w ocenie końcowej. Egzaminy te obejmują zwykle ocenę stopnia opanowania umiejętności badania podmiotowego i przedmiotowego pacjenta. Uwzględniając profil absolwenta, Zespół Oceniający dostrzega potrzebę poszerzenia systemu sprawdzania postępów studenta w zakresie umiejętności komunikowania się z pacjentem i jego rodziną oraz oceniającego postawę etyczną wobec pacjentów i współpracowników. Ponadto, jak wynika z przeprowadzonych na Wydziale rozmów, nie funkcjonuje system nabywania i sprawdzania opanowania wymaganych umiejętności praktycznych, określonych w *„Księżeczce praktycznych umiejętności studenta”*, poza wyrywkowym sprawdzaniem na egzaminach praktycznych i deklarowanym zaliczaniem w czasie praktyk wakacyjnych.

Egzamin teoretyczny zwykle ma formę testową. Część egzaminów testowych przygotowywana jest wspólnie dla studentów Wydziałów Lekarskich SUM w Zabrzu i w Katowicach. Z uznaniem należy podkreślić staranność Uczelni w opracowaniu pytań testowych, w czym uczestniczy Pracownia Badania Efektów Edukacyjnych, analizująca

prawidłowość przygotowania zadań testowych oraz dostarczająca danych parametrycznych oceniających jakość przeprowadzonego egzaminu. Z informacji zawartych w Raporcie Samooceny można wnioskować, że w układaniu pytań egzaminacyjnych uczestniczą zespoły dydaktyczne obu Wydziałów Lekarskich ŚUM. W odczuciu studentów Wydziału Lekarskiego w Zabrze, profil pytań bardziej odpowiada treściom programowym realizowanym w WL w Katowicach, w czym upatrują przyczyny gorszych wyników egzaminów końcowych oraz LEP-u w porównaniu ze studentami WL w Katowicach.

2.2. Analiza skali i ocena przyczyn odsiewu.

Odsiew studentów na kierunku lekarskim w Zabrze w roku akademickim 2009/10 przedstawiał się następująco:

Poziomy i formy studiów	Liczba studentów	I rok	II rok	III rok	IV rok	V rok	VI rok	Razem
Jednolite studia magisterskie stacjonarne	przyjętych	176	143	141	131	114	152	857
	skreślonych	7	1	2	-	1	1	12
Jednolite studia magisterskie niestacjonarne	przyjętych	42	26	26	30	19	30	173
	skreślonych	1	-	1	-	-	-	2

Głównymi przyczynami skreśleń były rezygnacja ze studiów z powodów losowych, przyczyny formalne związane z nieprzestrzeganiem Regulaminu Studiów bądź Regulaminu odpłatności oraz przeniesienia na inne uczelnie. Przyczyny te są zgodne z wymienionymi w art. 190 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Należy zwrócić uwagę, że skala odsiewu po I roku studiów, zarówno na studiach stacjonarnych (4%) jak i niestacjonarnych (2%) jest niewielka. Łączny odsiew studentów na Wydziale Lekarskim w Zabrze kształtuje się w granicach 1,4% na studiach stacjonarnych i 1,2% na niestacjonarnych. Jednocześnie, odsiew studentów kierunku *lekarskiego* w Katowicach jest o rząd wielkości większy i wynosi odpowiednio: 40% i 29% po I roku oraz 11% i 17% w skali całego okresu studiów.

2.3. Ocena zasad dyplomowania, w tym wewnętrznych uregulowań prawnych.

Warunkiem uzyskania dyplomu potwierdzającego uzyskanie tytułu zawodowego lekarza jest zaliczenie wszystkich lat studiów. Absolwent otrzymuje dyplom ukończenia studiów według wzoru określonego w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa

Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz. U. 2009 nr 11, poz. 61 z późn. zm.). Terminem ukończenia studiów jest data zdania ostatniego egzaminu.

Załącznik nr 3 - Ocena poszczególnych losowo wybranych prac dyplomowych.- **nie dotyczy**

2.4. Ocena zdefiniowanych przez uczelnię efektów kształcenia.

Efekty kształcenia zdefiniowane w sylwetce absolwenta, programach nauczania oraz w „*Książeczce praktycznych umiejętności studenta*” pozostają w pełnej zgodności ze standardami kształcenia. Aktualizacja wymaganych efektów kształcenia oraz ich zgodność z obowiązującymi standardami i realizowanym programem należy do zadań Wydziałowej Rady Programowej powołanej w drodze wyborów i zatwierdzonej Uchwałą Rady Wydziału Nr 80/II/2008/2009 z dnia 20.11.2008. W jej skład wchodzi 19 przedstawicieli różnych dziedzin nauk podstawowych i kierunkowych oraz 2 przedstawicieli studentów. Doceniając zaangażowanie Rady Programowej w wykonywanie powierzonych zadań, Zespół Oceniający poleca uwadze tego grona opinię studentów krytycznie wypowiadających się na temat treści programowych zajęć fakultatywnych, nierzadko stanowiących wielokrotne powtórzenia treści przedmiotów nefakultatywnych. Zdaniem Zespołu Oceniającego, wskazane byłoby także zwrócenie uwagi na lepszą integrację przedmiotów z nauk behawioralnych i klinicznych, uzupełnienie programu studiów o treści z zakresu ochrony własności intelektualnej, jak również zwiększenie udziału form dydaktycznych wdrażających do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych dla codziennej praktyki lekarskiej, nabywania umiejętności krytycznej oceny dowodów naukowych oraz krytycznego przeglądu piśmiennictwa.

3. Ocena organizacji i realizacji procesu dydaktycznego.

Zajęcia dydaktyczne realizowane są na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w systemie pięciodniowym. Studia trwają 6 lat, tj. 12 semestrów. Uczelnia stosuje zasadę, zgodnie z którą studenci studiów niestacjonarnych kształceni są ze studentami stacjonarnymi, według tego samego planu i programu studiów oraz podlegają tym samym kryteriom oceny.

3.1. Ocena stosowanych metod dydaktycznych.

W realizacji procesu dydaktycznego stosuje się tradycyjne metody kształcenia, tj. wykłady, seminaria i ćwiczenia praktyczne prowadzone w laboratoriach i przy łóżku pacjenta. Podczas zajęć teoretycznych wykorzystywane są nowoczesne techniki multimedialne, a także foliogramy, filmy, preparaty prosektoryjne i mikroskopowe oraz wyniki badań diagnostyki laboratoryjnej i obrazowej. Zajęcia wymagające specjalistycznych pracowni dydaktycznych

lub obiektów sportowych odbywają się w dostosowanych do potrzeb salach dydaktycznych i sportowych. Poprawie efektywności kształcenia umiejętności praktycznych służyć mogłoby doskonałe wyposażenie dydaktyczne Śląskiego Centrum Chorób Serca. W przyszłości, bazę dydaktyczną wzbogaci Centrum Symulacji Klinicznych budowane na terenie kampusu w Katowicach.

Forma samokształcenia na kierunku lekarskim nie ma charakteru odrębnie dokumentowanych zajęć dydaktycznych. Stanowi integralną część zajęć zorganizowanych i polega na przygotowaniu partii zalecanego materiału do przedstawienia na zajęciach seminaryjnych lub ćwiczeniowych. Pracy własnej studentów sprzyja dostęp do bogatej bazy bibliotecznej w dwóch czytelnich wydziałowych oraz wydzielonych pomieszczeń do indywidualnej nauki w każdym domu studenckim. Studenci mają możliwość nauki języków obcych na różnym poziomie zaawansowania (języka angielskiego, niemieckiego, francuskiego). Lektoratem obowiązkowym jest język łaciński.

Chociaż aktualny program nauczania nie wykorzystuje technik kształcenia na odległość, Uczelnia opracowała platformę e-learningową, dostępną na stronie internetowej, z myślą o perspektywnym wdrożeniu tej metody dydaktycznej. Obecnie, drogą elektroniczną studenci mogą dokonywać zakupów skryptów lub podręczników. Dzięki usłudze „Zdalna Praca” członkowie społeczności akademickiej mają dostęp do publikacji naukowych stanowiących zasoby SUM z dowolnego miejsca poza Uczelnią. Z rozmów ze studentami wynika, że chętnie wykorzystaliby również drogę elektroniczną do rozliczania się z tzw. „obiegówki”, co z uwagi na duże odległości pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi SUM jest czynnością bardzo czasochłonną i uciążliwą.

Stosowanym udogodnieniem dla studentów niepełnosprawnych jest udzielanie wsparcia w ramach Indywidualnego Programu Studiów. Należy nadmienić, iż liczba osób niepełnosprawnych, studiujących na kierunku lekarskim jest bardzo ograniczona, a stopień niepełnosprawności - niewielki. Wynika to z faktu, iż kandydaci na studia medyczne są zobowiązani do przedstawienia świadectwa zdrowia potwierdzającego zdolność do podjęcia studiów na kierunku lekarskim.

3.2. Ocena dostępności i jakości sylabusów.

Opracowane zostały zarówno ramowe jak i szczegółowe programy nauczania, w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów i uwzględniają one m.in.: nazwę przedmiotu, liczbę godzin zajęć dydaktycznych (w tym wykładów, ćwiczeń, seminariów, punktację ECTS), nazwę jednostki prowadzącej kształcenie, zakładane cele, opis programu kształcenia i

sposobu jego realizacji, wykaz obowiązkowej literatury, a także formę i warunki zaliczenia przedmiotów. Studenci mają zapewniony dostęp do tych informacji w gablotach ogłoszeniowych znajdujących się przed wejściem do poszczególnych jednostek dydaktycznych.

Mimo, iż programy nauczania opracowane są w formie zwartej, nie są jednak swobodnie dostępne szerokiej społeczności akademickiej, np. w Internecie czy w formie wydruku. W czasie wizyty akredytacyjnej uzyskano od Władz Wydziału zapewnienie o zmianie tego stanu rzeczy w najbliższym czasie.

3.3. Ocena sposobu realizacji i systemu kontroli praktyk.

Studenci Wydziału Lekarskiego w Zabrze są zobowiązani do odbycia praktyk wakacyjnych w wymiarze zgodnym z planem studiów oraz wytycznymi standardów kształcenia na kierunku lekarskim (po I roku- praktyka pielęgniarska – 140 godz. po II roku - praktyka w zakresie leczenia otwartego (lekarz rodzinny) – 140 godz., po III roku - praktyka w zakresie chorób wewnętrznych – 140 godz., po IV roku praktyka w zakresie chirurgii ogólnej – 70 godz. i praktyka w zakresie pomocy doraźnej – 70 godz., po V roku - praktyka w zakresie pediatrii – 70 godz. i praktyka w zakresie ginekologii i położnictwa – 70 godz.). Praktyki odbywają się w zakładach opieki zdrowotnej na mocy podpisanych długoterminowych umów o współpracy z ŚUM. Bezpośredni nadzór nad ich przebiegiem i realizacją sprawuje opiekun wyznaczony przez zakład pracy, w którym student odbywa praktykę. Realizację programu praktyk potwierdza kierownik jednostki przyjmującej studenta, co stanowi podstawę uzyskania wpisu w indeksie i karcie okresowych osiągnięć studenta. Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, iż klauzula zawarta w § 3 pkt.3 „*Umowy w sprawie prowadzenia studenckich praktyk wakacyjnych*” mówiąca o zobowiązaniach Uniwersytetu do sprawowania nadzoru nad przebiegiem praktyki, pozostaje jedynie w sferze deklaracji. W rzeczywistości, Wydział nie prowadzi nadzoru merytorycznego nad praktykami. odbywanymi w placówkach położonych poza terenem aglomeracji śląskiej, mimo, iż duża liczba studentów korzysta z możliwości odbywania zajęć w miejscu zamieszkania. Z rozmów przeprowadzonych z opiekunami poszczególnych lat studiów, pełniącymi również obowiązki opiekunów praktyk wynika, że nie dysponują środkami i możliwościami do wywiązywania się z tego zapisu. Trudno jest zatem mówić o realnym wpływie Wydziału na jakość tego segmentu kształcenia (praktyki wakacyjne stanowią ponad 12% treści dydaktycznych). Niejasna pozostaje też możliwość oceny jakości szkoleń prowadzonych na bazie obcej, a tym samym weryfikacja praktycznych umiejętności studentów.

3.4. Ocena organizacji studiów.

Organizacja studiów nie odbiega od rozwiązań powszechnie przyjętych w szkołach wyższych. Rok akademicki rozpoczyna się nie później niż 1 października i trwa nie dłużej niż do 30 września następnego roku kalendarzowego. Każdy rok akademicki podzielony jest na dwa semestry kończące się sesjami egzaminacyjnymi (zimową oraz letnią). Studia odbywają się według planów studiów i programów nauczania. Przed rozpoczęciem każdego semestru do wiadomości studentów podawany jest szczegółowy harmonogram zajęć. Seminaria prowadzone są w grupach 20-osobowych, a ćwiczenia praktyczne przy łóżku pacjenta, w grupach 5 osobowych. W opinii studentów rozkład czasowy zajęć i obciążenie nauką nie przekracza ich możliwości, a sesje egzaminacyjne są zaplanowane i zorganizowane prawidłowo.

3.5. Ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych.

W trakcie wizytacji dokonano hospitacji ośmiu zajęć dydaktycznych (3 seminaria, 5 w formie ćwiczeń). Zajęcia były prowadzone zgodnie z przedstawionym harmonogramem i treściami zawartymi w programach szczegółowych. Przekazywane treści były właściwe dla kierunku lekarskiego. Zajęcia prowadzone były w grupach zgodnych liczbowo z deklarowanymi, zgodnie z obowiązującymi standardami i zaangażowaniem kadry dydaktycznej. Wszystkie zajęcia oceniono pozytywnie.

Załącznik nr 4 – Informacje dotyczące hospitowanych zajęć dydaktycznych.

Analiza przyjętej koncepcji kształcenia oraz sposobu jej realizacji, pozwala stwierdzić, iż spełnione są warunki pozwalające na prawidłowe prowadzenie procesu dydaktycznego, zorientowanego na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. I tak:

- sylwetka absolwenta kierunku lekarskiego jest zgodna z wymaganiami określonymi w standardach kształcenia i w pełni odpowiada potrzebom stawianym lekarzowi w jego pracy zawodowej,
- efekty kształcenia zdefiniowane w sylwetce absolwenta i programach nauczania oraz w „*Księżeczce praktycznych umiejętności studenta*”, pozostają w pełnej zgodności ze standardami kształcenia i realizowanym programem,
- łączna liczba godzin jest zgodna z minimalną liczbą godzin dla kierunku lekarskiego, określoną w stosownym standardzie kształcenia. Uczelnia zapewniła prawidłowy udział zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń, stanowiących przynajmniej 50% zajęć z przedmiotów kierunkowych,
- treści kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów są zgodne ze standardem; zaleca się jedynie ich uzupełnienie o treści z zakresu ochrony własności intelektualnej, krytycznej oceny dowodów naukowych oraz krytycznego przeglądu piśmiennictwa,
- plany studiów zasadniczo w sposób prawidłowy określają sekwencję przedmiotów, wątpliwości budzi jedynie brak integracji przedmiotów klinicznych oraz „*etyki*” i „*bioetyki*”,

- programy nauczania opracowane są w formie zwartej, wymagają jedynie udostępnienia szerokiej społeczności akademickiej,
- stosowane w kształceniu studentów metody dydaktyczne należy ocenić jako właściwe,
- zajęcia fakultatywne stanowią około 4% zajęć obowiązkowych, co jest zgodne z zalecanym minimum; sugeruje się jedynie poszerzenie oferty i unikanie powtarzania przekazywanych treści programowych,
- opracowany system ECTS jest w pełni zgodny z wymaganiami określonymi w rozporządzeniu MNiSzW z dnia 3 października 2006 r.,
- należy podkreślić wzorową formę aktywizacji naukowej studentów. Dużą bolączką społeczności akademickiej jest natomiast skąpa baza własna Wydziału, w tym utrudniony dostęp do bazy klinicznej i eksperymentalnej, duże rozproszenie terytorialne jednostek Wydziału oraz niedobór nowoczesnej aparatury badawczej i przestarzałe wyposażenie w jednostkach dydaktycznych,
- przyjęte w Uczelni zasady rekrutacji ocenia się jako prawidłowe, a przyczyny odsiewu są zgodne z art. 190 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.
- Zaleca się wdrożenie systemu nabywania i sprawdzania umiejętności określonych w „Księżeczce praktycznych umiejętności studenta”, a także w zakresie komunikowania się z pacjentem, jego rodziną i współpracownikami,
- Wydział nie sprawuje rzeczywistego nadzoru nad praktykami wakacyjnymi.

Część III. Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

1. Opis i ocena wewnętrznych procedur zapewnienia jakości kształcenia.

Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia regulują: Statut Uczelni, Zarządzenie Nr 70/2009 z dnia 10.08.2009 r. Rektora SUM w sprawie „organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków w SUM”, Zarządzenie Nr 123/2010 z dnia 29.11.2010 r. Rektora SUM w sprawie „wprowadzenia instrukcji zapobiegania i przeciwdziałania potencjalnym zjawiskom korupcyjnym w SUM”, a zwłaszcza Uchwała Nr 44/2010 Senatu z dnia 22 grudnia 2010 roku w sprawie wprowadzenia „Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach” wraz z Załącznikiem Nr 1 do niniejszej Uchwały. System ten obejmuje: monitorowanie i analizowanie jakości kształcenia, kreatywne planowanie, organizowanie i realizowanie procesu dydaktycznego, podniesienie rangi pracy dydaktycznej, gromadzenie i upowszechnianie wiarygodnych informacji na temat jakości kształcenia i poziomu wykształcenia absolwentów oraz współpracę z Samorządem Studenckim w zakresie oceny jakości kształcenia.

Elementami systemu zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Lekarskim w Zabrze są Rada Programowa kierunku lekarskiego (vide pkt 2.4, II część Raportu) oraz Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, w skład którego wchodzi 13 samodzielnych

pracowników naukowo – dydaktycznych, przedstawiciel Samorządu Doktorantów, 2 przedstawicieli Samorządu Studentów oraz pracownik Dziekanatu. Zespół ten rozpoczął niezapowiedziane hospitacje zajęć dydaktycznych w grudniu 2010 r. Sugestią Zespołu Oceniającego jest stworzenie systemu promocji nauczycieli wysoko ocenianych, co byłoby wyraźnym sygnałem dla kadry akademickiej, iż praca dydaktyczna jest dostrzegana i doceniana przez Władze, a obiektywny system gratyfikujący dobrych dydaktyków byłby najlepszą motywacją dbałości o jakość w dydaktyce.

Systematyczny nadzór nad jakością dydaktyki realizowanej na Wydziale prowadzony jest również poprzez hospitacje zajęć przez Władze Wydziału, zebrania Rad Pedagogicznych, coroczne zatwierdzanie planu studiów przez Radę Wydziału, uprzednio opiniowanego przez Wydziałową Radę Programową. Opiekę merytoryczną nad programami nauczania sprawują kierownicy jednostek dydaktycznych, do których przypisany jest dany przedmiot. W przypadku przedmiotów realizowanych przez kilka jednostek dydaktycznych (np. „choroby wewnętrzne”, „chirurgia”, pediatria”, „położnictwo i ginekologia”), program jest konsultowany z Koordynatorem danego przedmiotu wyznaczonym przez Dziekana.

W ramach działalności Ośrodka Badania Efektów Edukacyjnych stworzono system podnoszenia jakości egzaminów testowych.

Zespół Oceniający stwierdza, że postawa Władz Wydziału i Uczelni wymaga szczególnego podkreślenia.

Okresowych przeglądów planów i programów nauczania dokonują komisje dydaktyczne. Uczelnia zapewnia udział studentów w tych komisjach. Studenci uczestniczący w pracach i mają możliwość zgłaszania własnych projektów w kwestiach organizacji studiów, kładąc szczególny nacisk na efekty nauczania oraz ich praktyczny wymiar.

Ocenianie studentów. W ocenie postępów studentów stosuje się przede wszystkim sprawdzian wiedzy teoretycznej w formie zaliczeń ustnych lub pisemnych oraz egzaminów końcowych. Weryfikacja umiejętności praktycznych jest prowadzona w czasie zaliczeń, egzaminów praktycznych i praktyk wakacyjnych. Podstawą obliczenia ostatecznego wyniku studiów jest średnia arytmetyczna wszystkich ocen otrzymanych w czasie trwania studiów.

Zapewnienie jakości kadry dydaktycznej. Zgodnie z zapisami ustawowymi oraz Statutem Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, nauczyciele akademicy co 4 lata podlegają okresowej obligatoryjnej ocenie, zgodnie ze wzorem formularza oceny nauczyciela akademickiego, zatwierdzonego przez Senat Uchwałą Nr 70/2008 z dnia 27 lutego 2008. Aktualnie, elementami oceny pracownika dydaktycznego są: aktywność w

zakresie kształcenia i wychowania studentów, udział w pracach organizacyjnych oraz kwalifikacje zawodowe. Składowe oceny pracownika naukowego to: praca organizacyjna i naukowa, a w przypadku samodzielnych pracowników naukowo – dydaktycznych – również kształcenie kadry naukowej. W każdym semestrze, w anonimowej ocenie kadry dydaktycznej mogą uczestniczyć także studenci, jednak niski procent zwrotu ankiet (około 15%) świadczy o małym zainteresowaniu studentów tą formą oceny nauczycieli. Nie jest więc jasne, w jaki sposób wyniki oceny studenckiej wpływają na całościową ocenę pracownika, co deklarują Władze Uczelni.

Na Wydziale nie ma systemu podnoszenia kwalifikacji pedagogicznych nauczycieli, które utożsamiane są jedynie z pogłębianiem wiedzy przedmiotowej. Zdaniem Zespołu Oceniającego, wprowadzenie obowiązkowych szkoleń okresowych, przybliżających nowe metody nauczania i oceny jego efektywności, sprzyjałoby nie tylko przygotowaniu młodych asystentów do roli dydaktyków, ale również dalszemu doskonaleniu umiejętności dydaktycznych pozostałych nauczycieli.

Formy wsparcia studentów. Osobą reprezentującą interesy studentów danego roku wobec władz Uczelni jest powołany przez Dziekana Opiekun roku. Jego zadania określa Regulamin studiów. Opiekun jest zobowiązany do udzielania wsparcia i pomocy we wszystkich sprawach, w których student nie potrafi poradzić sobie samodzielnie. Obowiązkiem Opiekunów roku jest informowanie Dziekana o wszelkiego typu problemach dotyczących studentów i procesu kształcenia. Uczestniczą oni także jako rzecznicy spraw studenckich w posiedzeniach Rad Pedagogicznych.

Na Wydziale działa również sprawny system opieki naukowej i dydaktycznej, zapewniony przez pozostałą kadrę akademicką oraz administracyjną (*vide* pkt 1.5, II część Raportu). Studentom osiągającym wyróżniające wyniki w nauce, działalności badawczej lub sportowej, a także znajdującym się w szczególnych warunkach losowych, Uczelnia zapewnia optymalne warunki do kontynuowania nauki w ramach Indywidualnego Programu Studiów. Jedną z form IPS jest system Mistrz-Uczeń.

Dostęp do informacji. Informacje na temat Uczelni, akty normatywne, oferta kształcenia, wszelkie szczegółowe informacje dotyczące organizacji i przebiegu studiów w danym roku akademickim i na danym kierunku są zamieszczane na stronach internetowych SUM. W odniesieniu do Wydziału Lekarskiego w Zabrze, należy zauważyć, że aktualne programy nauczania nie są jeszcze dostępne szerokiej społeczności akademickiej, ani w formie elektronicznej, ani w formie wydruku. Władze Wydziału zapewniają, że ten stan rzeczy ulegnie zmianie w najbliższym czasie. Informacje na temat poszczególnych

przedmiotów można natomiast znaleźć w gablotach informacyjnych w poszczególnych jednostkach dydaktycznych.

2. Opinie prezentowane na spotkaniach.

2.1. Opinie studentów na temat wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym zgłaszali zastrzeżenia co do realizacji procesu dydaktycznego (np. niedobór treści programowych z „hematologii” i „reumatologii dorosłych”, powtarzanie treści zajęć fakultatywnych, niesatysfakcjonujący sposób egzekwowania umiejętności praktycznych, a nawet sekwencji przedmiotów na poszczególnych latach studiów). Sygnalizowali również utrudniony dostęp do renomowanej bazy klinicznej (np. do Centrum Onkologii w Gliwicach). Nie rozumieją istoty systemu punktów kredytowych i nie brali udziału w przypisywaniu punktów ECTS poszczególnym przedmiotom.

Liczba studentów wypełniających ankietę jest bardzo mała. Niechęć do wypełniania ankiet dotyczących pracowników argumentowali faktem, iż ich zdaniem ankietą jest skonstruowana w sposób wręcz uniemożliwiający dokonanie obiektywnej i całościowej oceny jednego pracownika. Nie znają wyników oceny studenckiej i nie dostrzegają efektów ankietyzacji, stąd, w większości są przekonani, że proces ankietyzacji nie wpływa na jakość kształcenia. Studenci widzą potrzebę istnienia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

2.2. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich.

Nauczyciele akademicki obecni na spotkaniu potwierdzali, iż przeprowadzane są hospitacje zajęć dydaktycznych, a co cztery lata podlegają oni całościowej okresowej ocenie, mieli również świadomość istnienia elektronicznego systemu oceny studenckiej. Przedstawiciele tylko nielicznych przedmiotów (np. chemii, farmakologii) zgłaszali fakt stosowania ankiet wewnętrznych, służących do pozyskiwania zwrotnych informacji na temat jakości prowadzonych przez siebie zajęć.

3. Informacja na temat działalności Biura Karier.

W Śląskim Uniwersytecie Medycznym nie funkcjonuje Biuro Karier. W znacznym stopniu związane jest to z faktem, iż absolwenci Uczelni nie mają problemów ze znalezieniem pracy. W chwili obecnej Uczelnia jest w trakcie tworzenia podstaw Biura Karier.

- **Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia funkcjonujący w Wydziale Lekarskim z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze należy ocenić bardzo wysoko.**

- Oczekuje się jedynie zwiększenia stopnia wdrożenia tego systemu oraz efektywności działania stworzonej struktury organizacyjnej.
- Na wyróżnienie zasługuje fakt prowadzenia systematycznych hospitacji zajęć dydaktycznych. Jednocześnie wskazane wydaje się doprecyzowanie sposobu zindywidualizowanej oceny nauczycieli akademickich, prowadzonej za pomocą ankiet studenckich i rozpowszechnienie wyników tej oceny wśród osób, których ona dotyczy.
- Studenci mają zapewnioną opiekę dydaktyczną.
- Wskazane jest, aby w Uczelni zaczęło funkcjonować Biuro Karier wspomagając, poprzez organizację szkoleń i kursów, rozwój zawodowy studentów i absolwentów.

Część IV. Nauczyciele akademicki.

1. Ocena rozwoju kadry i prowadzonej w jednostce polityki kadrowej.

Liczba nauczycieli akademickich jednostki:

Tabela nr 3.

Tytuł lub stopień naukowy albo tytuł zawodowy	Razem	Liczba nauczycieli akademickich, dla których uczelnia stanowi			
		Podstawowe miejsce pracy*		Dodatkowe miejsce pracy*	
		Mianowanie	Umowa o pracę	Umowa o pracę	
				W pełnym wymiarze czasu pracy	W niepełnym wymiarze czasu pracy
Profesor	47	47 (38)	0 (0)	0	0
Doktor habilitowany	52	33 (26)	19 (15)	0	0
Doktor	248	119 (70)	128 (71)	1	0
Pozostali	53	17	36	0	0
Razem	400	216 (134)	183 (86)	1	0

Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko - Dentystycznym w Zabrze zatrudnia 399 nauczycieli akademickich w pełnym wymiarze czasu i 1 nauczyciela akademickiego w niepełnym wymiarze czasu pracy, w tym 47 profesorów tytularnych, 52 osoby ze stopniem naukowym doktora habilitowanego, 248 ze stopniem naukowym doktora oraz 53 magistrów. Tylko dla jednej osoby z powyższej grupy Uczelnia nie jest podstawowym miejscem pracy. Nieznacznie przeważającą formą zatrudnienia jest mianowanie (54%). Wyraźny trzon ogółu kadry Uczelni stanowią osoby ze stopniem naukowym doktora (62 %) Profesorowie stanowią 11,75 %, a doktorzy habilitowani 13 %, natomiast osoby z tytułem zawodowym magistra –

13,25 %. Przedstawione dane jednoznacznie wskazują, iż Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko - Dentystycznym w Zabrze jest jednostką nastawioną na rozwój własnej, młodej kadry naukowo-dydaktycznej.

Sposób naboru kadry jest właściwy. Kandydatów na pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych wyłania się na drodze postępowania konkursowego z grona absolwentów studiów doktoranckich lub członków Studenckich Kół Naukowych.

Liczba stopni i tytułów naukowych uzyskanych przez pracowników jednostki w ostatnich pięciu latach

Tabela nr 4.

Rok	Doktoraty	Habilitacje	Tytuły profesora
2006	14 (12)	6 (6)	1 (-)
2007	15 (10)	8 (7)	7 (7)
2008	12 (10)	10 (9)	4 (4)
2009	5 (3)	4 (4)	6 (6)
2010	9 (6)	3 (3)	5 (5)
Razem	55 (41)	31 (29)	23 (22)

* w nawiasie podano dane dotyczące nauczycieli akademickich zaliczonych do minimum kadrowego na kierunku lekarskim

Kadra naukowa stale się rozwija. Na przestrzeni ostatnich 5 lat pracownicy naukowo-dydaktyczni Wydziału obronili 55 doktoratów (z czego 41 osób prowadzi zajęcia na ocenianym kierunku studiów), uzyskali 31 habilitacji (z czego 29 osób prowadzi zajęcia na kierunku lekarskim) oraz uzyskali 23 tytuły naukowe profesora - 22 osoby z tej grupy prowadzi zajęcia na kierunku lekarskim.

Przedstawione dane jednoznacznie wskazują, iż WL w Zabrzu jest jednostką nastawioną na rozwój własnej, młodej kadry naukowo-dydaktycznej – co wymaga szczególnie pozytywnego podkreślenia. Jednocześnie Zespół Oceniający podziela troskę Władz Wydziału o losy polityki kadrowej, na którą coraz większy wpływ ma niska stawka zarobków oferowanych przez Uczelnię. W minionych dwóch latach obserwowany jest znaczny spadek rozwoju naukowego kadry jednostki.

Załącznik Nr 5 – Wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe.

2. Ocena wymagań dotyczących minimum kadrowego ocenianego kierunku.

Do minimum kadrowego wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w Uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej

niż od początku roku akademickiego, dla których uczelnia stanowić musi podstawowe miejsce pracy (§ 8 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144 poz. 1048, z późn. zm.).

Oświadczenia o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego pozwoliły na stwierdzenie, że spełnione są warunki art. 9 pkt. 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.).

Wydział Lekarski w Zabrze zgłosił do minimum kadrowego 220 nauczycieli akademickich, w tym 38 profesorów, 41 osób ze stopniem naukowy doktora habilitowanego i 141 doktorów.

Dla 213 nauczycieli akademickich z 220 zgłoszonych do minimum kadrowego na bieżący rok akademicki zaplanowano osobiste prowadzenie zajęć dydaktycznych na kierunku studiów i poziomie kształcenia, w wymiarze przewidzianym przepisami prawa (§ 8 ust. 3 ww. rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego). Ze względu na niespełnienie wymagań w/w rozporządzenia do minimum kadrowego nie zostało zaliczonych trzech samodzielnych pracowników (dwóch ze tytułem naukowym profesora, jeden ze stopniem naukowym doktora habilitowanego) i czterech doktorów. Wszyscy pracownicy zaliczeni do minimum kadrowego posiadają dorobek naukowy z zakresu ocenianego kierunku studiów - 76 samodzielnych pracowników (36 profesorów i 40 ze stopniem doktora habilitowanego) oraz 137 doktorów.

Ocena minimum kadrowego kierunku lekarskiego Wydziału Lekarskiego w Zabrze jest wyróżniająca. Zarówno formalno-prawne, jak i merytoryczne wymagania dotyczące nauczycieli akademickich wchodzących w skład minimum kadrowego, są spełnione, w tym zwłaszcza w odniesieniu do warunków określonych w § 7 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Bardzo liczny zespół 220 nauczycieli akademickich, zgłoszonych do minimum kadrowego WL w Zabrze, reprezentuje szerokie spektrum komplementarnych specjalności, obejmujących w sposób właściwy zakres tematyczny kierunku lekarskiego.

3. Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów.

- Liczba nauczycieli akademickich stanowiących zaliczonych do minimum kadrowego na ocenianym kierunku studiów	213
- Liczba studentów ocenianego kierunku studiów	1055
- Relacje wymagane przepisami prawa dla ocenianego kierunku studiów	1 : 40
- Relacje w ocenianej jednostce	1 : 4,95

Stosunek nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku *lekarskiego* **spełnia** wymagania § 11 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia i wynosi 1:4,95 przy wymaganym 1:40.

4. Ocena obsady zajęć dydaktycznych, w tym zgodności tematyki prowadzonych zajęć z posiadanym dorobkiem naukowym.

Poszczególne przedmioty przyporządkowane zostały nauczycielom akademickim zasadniczo w sposób prawidłowy. Jedyna wątpliwość dotyczy realizacji kształcenia w zakresie „*diagnostyki laboratoryjnej*”. Sugeruje się w przyszłości powierzenie prowadzenia zajęć osobom posiadającym wykształcenie kierunkowe zgodne z nauczaniem przedmiotem (diagnosta laboratoryjny) oraz udokumentowaną praktyką zawodową w medycznym laboratorium diagnostycznym. Ponadto zajęcia z tego przedmiotu powinny odbywać się na bazie medycznego laboratorium diagnostycznego.

Zespół Oceniający uważa także za konieczne zwrócenie uwagi Władz Wydziału na potrzebę uzupełnienia obsady stanowisk kierowniczych w jednostkach, w których brakuje samodzielnego pracownika (*Klinika Chirurgii Wad Rozwojowych Dzieci i Traumatologii, Zakład Badania i Leczenia Bólu, Oddział Chorób Zakaźnych, Katedra i Oddział Kliniczny Ortopedii*). Jednocześnie Zespół Oceniający uzyskał informację od Władz Wydziału o finalizowaniu przewodów habilitacyjnych osób pełniących obecnie obowiązki kierownicze w tych jednostkach dydaktycznych.

5. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Spotkanie z nauczycielami akademickimi realizującymi zajęcia dydaktyczne na kierunku *lekarskim* Wydziału Lekarskiego w Zabrze rozpoczęło od poinformowania ich o celu przeprowadzanej wizytacji. W spotkaniu, na prośbę Zespołu Oceniającego, nie uczestniczyli przedstawiciele władz Uczelni. Grono pedagogiczne reprezentowane było przez

licznych przedstawicieli nauk podstawowych oraz pojedynczych nauczycieli przedmiotów kierunkowych. W trakcie spotkania podkreślano m.in.:

- bardzo słabe przygotowanie kandydatów na studia medyczne,
- dysproporcję pomiędzy dużym potencjałem badawczym Wydziału, a skąpym zapleczem własnej bazy klinicznej i eksperymentalnej (brak zwierzętarni),
- konieczność systematycznych działań na rzecz poprawy bazy dydaktycznej Wydziału, borykającego się z niedoborem nowoczesnej aparatury badawczej i przestarzałą substancją budowlaną w użytkowanych obiektach.

6. Ocena prowadzonej dokumentacji osobowej nauczycieli akademickich.

Teczki osobowe nauczycieli akademickich poddano analizie pod kątem wymagań rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie zakresu prowadzenia przez pracodawców dokumentacji w sprawach związanych ze stosunkiem pracy oraz sposobu prowadzenia akt osobowych pracownika. Teczki osobowe podzielone są na trzy części, zgodnie z wymogami w/w rozporządzenia. Każda z części zawiera spis dokumentów. Dokumenty są ponumerowane. Teczki zawierają również potwierdzone kopie dyplomów oraz aktualne zaświadczenia lekarskie i dokumenty potwierdzające ukończenie kursu za zakresu BHP.

Dokonując oceny kadry naukowo-dydaktycznej prowadzącej kształcenie na kierunku lekarskim WL w Zabrze, należy stwierdzić, że:

- spełnione są wymagania dotyczące minimum kadrowego oraz proporcji liczby studentów przypadających na 1 nauczyciela,
- generalnie, prowadzenie zajęć dydaktycznych powierzono nauczycielom akademickim posiadającym właściwe kompetencje do realizacji tych przedmiotów. Zaleca się przy tym rozważenie uwagi zawartej w punkcie 4,
- sposób naboru kadry jest właściwy. Sugeruje się jedynie stworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji dydaktycznych wśród wszystkich nauczycieli akademickich,
- rozwój kadry naukowo-dydaktycznej na Wydziale Lekarskim w Zabrzu przebiega właściwie,
- zwracają uwagę potrzeby pracowników naukowo-dydaktycznych, których duży potencjał naukowy ograniczony jest brakiem właściwego zaplecza klinicznego i eksperymentalnego (brak zwierzętarni),
- dokumentacja osobowa nauczycieli akademickich prowadzona jest w sposób prawidłowy.

Część V. Działalność naukowa i współpraca międzynarodowa.

1. Ocena działalności naukowej ze szczególnym uwzględnieniem badań związanych z ocenianym kierunkiem studiów, a także ich finansowania, pozyskiwanych

grantów i systemem wspierania własnej kadry. Ocena dorobku naukowego i wdrożeniowego. Nagrody za wyniki w pracy naukowej.

Rada Nauki przyznała Wydziałowi Lekarskiemu z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze 2 kategorię naukową.

Swoją działalność badawczą pracownicy ocenianego kierunku realizują w ramach badań statutowych i własnych, grantów oraz programów międzynarodowych.

Efektem prowadzonych w latach 2008 - 2010 badań jest 473 publikacji w czasopismach z tzw. listy filadelfijskiej, 359 monografii lub rozdziałów w monografiach, 982 w czasopismach o zasięgu co najmniej krajowym i 102 publikacje w czasopismach lokalnych opublikowanych przez pracowników kierunku *lekarskiego*. Prowadzone badania naukowe powiązane są z zakresem realizowanej na ocenianym kierunku dydaktyki. Uzyskane w trakcie badań wyniki wykorzystywane są w procesie dydaktycznym jako jedna z metod wzbogacania wiedzy studentów. Studenci zainteresowani pracą naukową mają możliwość współpracy z nauczycielami akademickimi na płaszczyźnie naukowo-badawczej, realizując swoje zainteresowania w ramach Studenckiego Towarzystwa Naukowego.

Jednostki Wydziału współpracują z wieloma instytucjami pozauczełnianymi z kraju (m.in. PAN, UJ W Krakowie, UM w Łodzi, UM w Białymstoku, Górnośląskie Centrum Zdrowia Dziecka i Matki w Katowicach, AM we Wrocławiu, UM w Poznaniu, CMKP w Warszawie i in.) i zagranicy (m.in. USA, Włochy, Niemcy, Szwajcaria, Holandia, Szwecja, Wielka Brytania).

Za swoją działalność naukową kadra ocenianego kierunku otrzymała liczne nagrody, m.in.

- Zespołowe i indywidualne Nagrody Ministra Zdrowia,
- Nagrody Fundacji Rozwoju Diagnostyki Laboratoryjnej przyznawanej za wybitne osiągnięcia młodym pracownikom nauki,
- Nagrodę Ministra Zdrowia za „cykl 5 publikacji dotyczących roli hormonów melatoniny i greliny w mechanizmach zapobiegania i leczenia wrzodów żołądka”,
- Nagrodę naukową Polskiego Towarzystwa Kardiologicznego za osiągnięcia dziedzinie przezcewnikowego zamykania przecieków wewnątrz- i zewnątrzsercowych.

2. Ocena studenckiego ruchu naukowego, w tym działalności kół naukowych oraz udziału studentów w badaniach naukowych.

Studenci kierunku lekarskiego Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym mają możliwość uczestniczenia w pracach Studenckich Kół Naukowych pod

przewodnictwem opiekunów naukowych. Studenci są włączani w działalność badawczą opiekunów kół naukowych, a uczestnictwo w pracach kół jest traktowane jako sposób uzupełnienia wiedzy zdobytej podczas zajęć. Mają możliwość wyjazdów na konferencje i spotkania ze studentami wydziałów lekarskich innych uczelni w Polsce, a także zaprezentowania swoich osiągnięć w formie publikacji. Działalność w kołach naukowych jest bardzo popularna wśród studentów. W sprawach organizacyjnych koła współpracują zarówno z władzami Uczelni, Wydziału, jak i Samorządem Studenckim.

Załącznik Nr 6 – Działalność naukowa jednostki.

3. Ocena współpracy międzynarodowej, w tym wymiany studentów i kadry naukowo-dydaktycznej.

Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze realizuje około 130 prac naukowych i dydaktycznych we współpracy z ośrodkami krajowymi i zagranicznymi.

Śląski Uniwersytet Medyczny uczestniczy w programie ERASMUS, co umożliwia również studentom Wydziału Lekarskiego w Zabrze odbycie części studiów (1-2 semestry) w uczelniach zagranicznych. Obecnie istnieje możliwość wyjazdu studentów do 25 uczelni w 11 krajach, z czego corocznie korzysta kilkanaście osób. SUM jest także uczestnikiem programu IFMSA-Poland, w ramach którego studenci korzystają z możliwości odbywania wakacyjnych praktyk zagranicznych.

Organizowana jest również tzw. Szkoła Letnia dla studentów, będąca wspólnym przedsięwzięciem Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Uniwersytetu Technicznego w Monachium oraz Uniwersytetu w Nicei. Uczestnikom oferuje się wysokiej jakości program naukowy, a także możliwość poznania języka i kultury danego kraju.

W ramach rozwoju współpracy naukowej oraz podnoszenia kwalifikacji zawodowych również nauczyciele akademicki kierunku lekarskiego korzystali z wyjazdów zagranicznych. Jednostkami goszczącymi były m.in. Uniwersytet w Sheffield (Wielka Brytania), uniwersytety w Paryżu (Francja), Erembodegem (Belgia), Monachium (Niemcy), Rotterdamie (Holandia), Hamburgu i Fryburgu (Niemcy), Pradze (Czechy).

Pracownicy naukowo-dydaktyczni ocenianej jednostki brali czynny udział w organizacji i współorganizacji konferencji i sympozjów naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym. W latach 2008-2010 zorganizowano łącznie 76 konferencji.

Załącznik Nr 7 – Wykaz tematów prac naukowych i dydaktycznych realizowanych wspólnie z ośrodkami zagranicznymi.

- **Działalność naukowa Wydziału spełnia wszelkie wymagania stawiane uczelniom o profilu medycznym. Na szczególne uznanie zasługuje zaangażowanie poszczególnych osób i zespołów naukowo – badawczych w projekty międzyuczelniane, współpracę z ośrodkami zagranicznymi oraz znaczny udział środowisk studenckich. Wyrazem tego są liczne publikacje w recenzowanych czasopismach międzynarodowych oraz uzyskana przez Wydział 2 kategoria naukowa przyznana przez Radę Nauki.**
- **Studenci aktywnie i chętnie uczestniczą w projektach badawczych pod przewodnictwem opiekunów naukowych.**
- **Na uznanie zasługuje współpraca z ośrodkami zagranicznymi w zakresie wymiany kadry naukowej i studentów (program Sokrates-Erasmus, IFMSA-Poland, tzw. Szkoła Letnia) oraz realizacji wspólnych projektów naukowych.**

Część VI. Baza dydaktyczna.

1. Ocena dostosowania bazy dydaktycznej, w tym sal wykładowych, pracowni i laboratoriów oraz ich wyposażenie.

Bazę dydaktyczną dla studentów kierunku lekarskiego Wydziału Lekarskiego w Zabrze stanowią: 3 sale wykładowe, 23 sale ćwiczeniowe i 55 – seminaryjnych, a także 3 laboratoria. Zajęcia kliniczne odbywają się w szpitalach klinicznych Zabrze i Katowic oraz w jednostkach stanowiących tzw. bazę obcą, z którymi SUM podpisał umowy na czas nieokreślony. Łącznie w szpitalach klinicznych jest 1781 łóżek. W SP CK nr 1 rocznie na 358 łóżkach hospitalizowanych jest ponad 43600 pacjentów, w SP SK nr 3 rocznie na 83 łóżkach leczonych jest ok. 4900 chorych, w SP SK im. Mielęckiego liczącym 405 łóżek hospitalizowanych jest rocznie ponad 49000 pacjentów, w SP SK nr 5 na 220 łóżkach rocznie leczonych jest blisko 120000 chorych, zaś w SP SK nr 7 na 715 łóżkach rocznie hospitalizowanych jest ponad 25000 osób.

Studenci odbywają zajęcia tylko w 12 poradniach przyklinicznych.

Członkowie Zespołu Oceniającego zapoznali się z warunkami do prowadzenia zajęć ze studentami kierunku lekarskiego w 16 jednostkach dydaktycznych, w których odbywają się zajęcia: Katedrze Ogólnej Biologii, Zakładzie Biochemii Ogólnej, Katedrze Biofizyki, Katedrze Histologii, Katedrze Fizjologii, Katedrze Patomorfologii, Katedrze Medycyny Rodzinnej i Zakładzie Biochemii Klinicznej, a także w Klinice Pediatrii, Hematologii i Onkologii Dziecięcej, Klinice Chirurgii Klatki Piersiowej, Klinice Neurologii, Klinice Chirurgii Ogólnej, Bariatrycznej i Medycyny Ratunkowej, II Katedrze Kardiologii, Klinice Otolaryngologii, Klinice Chorób Wewnętrznych, Dermatologii i Alergologii, a także w Centrum Kardiologii. We wszystkich wizytowanych jednostkach istnieją dobre warunki do prowadzenia zajęć dydaktycznych (sale ćwiczeniowe dla 10-64 osób, seminaryjne dla 20 –

50 osób); na tablicach ogłoszeń wywieszone są regulaminy zajęć, ich program i w zależności od potrzeby regulaminy BHP.

Salę wykładową, seminaryjną i ćwiczeniową są wyposażone w środki audiowizualne, spełniają wszelkie wymogi nowoczesnej uczelni oraz stwarzają bardzo dobre warunki do realizacji procesu dydaktycznego. Doskonałe warunki dla dydaktyki istnieją w Śląskim Centrum Chorób Serca w Zabrzu, w którym znajduje się m.in. Laboratorium symulacji technik endowaskularnych, elektroterapii, echokardiografii i resuscytacji, wyposażone w szereg symulatorów, w tym symulator do resuscytacji i intensywnej terapii, a także 6 sal dydaktyczno-szkoleniowych, klimatyzowanych, w pełni wyposażonych w sprzęt audiowizualny i tory wizyjne, o łącznej liczbie miejsc – 228.

Na podkreślenie zasługuje fakt budowy Centrum Dydaktyki i Symulacji Medycznych o powierzchni 1200 m², które będzie należało do najnowocześniejszych w kraju; planowany termin otwarcia - początek roku akademickiego 2012/2013.

Laboratoria o charakterze diagnostycznym i badawczym dysponują współczesną aparaturą i stosują aktualne metody diagnostyczno-badawcze.

Biblioteka Główna SUM jest zlokalizowana przy ul. Poniatowskiego 15 w Katowicach, zaś biblioteki wydziałowe w Katowicach-Ligocie, Zabrzu, Zabrzu Rokitnicy i Sosnowcu, co ze względu na odległość, ułatwia studentom kierunku lekarskiego korzystanie z ich zasobów. Biblioteka posiada stronę internetową, na której zainteresowani studenci mogą znaleźć m.in. regulaminy i niezbędne dane kontaktowe. Studenci mają możliwość przeglądania katalogów, zamawiania wybranych pozycji oraz korzystania z wielu baz elektronicznych. Wyodrębniony jest Dział Informacji Naukowej, w którym możliwe jest przeszukiwanie baz literaturowych z pomocą pracowników Biblioteki.

Do dyspozycji użytkowników są łącznie 43 miejsca w czytelniach ogólnych (tradycyjnych) i 14 stanowisk w czytelniach komputerowych. W Czytelniach udostępniane są prezencyjnie książki i czasopisma naukowe z dziedziny medycyny i nauk pokrewnych.

Zbiór podręczny, do którego stworzono wolny dostęp, stanowią podstawowe podręczniki polskie i zagraniczne, słowniki, encyklopedie, wydawnictwa informacyjne. Księgozbiór w czytelniach zorganizowany jest w 50 działach. Oprócz wydawnictw zwartych w czytelniach znajdują się dwa ostatnie roczniki prenumerowanych czasopism.

Ogółem dostępnych jest 12.543 vol. czasopism, w tym w prenumeracie bieżącej 250 tytułów czasopism polskich i 61 tytułów czasopism zagranicznych, przy czym na półkach znajdują się dwa ostatnie roczniki czasopism w liczbie 874 woluminów; można także korzystać ze zbiorów znajdujących się w magazynach bibliotecznych. W Czytelni

Komputerowej użytkownicy mogą korzystać z 13.463 tytułów czasopism elektronicznych oraz kilkunastu baz medycznych i zbiorów multimedialnych.

Księgozbiór Biblioteki liczy ogółem 133980 woluminów książek, 29590 woluminów czasopism, w tym 13064 – zagranicznych.

Pracownicy i studenci mogą korzystać z 17 medycznych baz danych on-line.

Na terenie całej Biblioteki działa 31 stanowisk komputerowych z pełnym dostępem do Internetu.

W większości jednostek brak jest przystosowania bazy dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

2. Opinie studentów na temat obiektów dydaktycznych, socjalnych i sportowych.

Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze mieści się w starych budynkach. Główny budynek Wydziału nie posiada windy, przez co jest on zupełnie nieprzystosowany do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Wyposażenie sal dydaktycznych studenci oceniają jako zadowalające. Uczelnia w Zabrze posiada również domy studenckie, jednak liczba miejsc oferowana studentom jest według nich niewystarczająca. Do dyspozycji studentów jest boisko asfaltowe, sala gimnastyczna, sala do aerobiku oraz siłownia.

- **Ocena bazy dydaktycznej pod kątem możliwości kształcenia na kierunku *lekarskim* jest pozytywna.**
- **Liczba i powierzchnia sal dydaktycznych jest dostosowana do liczby studentów; sale wyposażone są w odpowiedni sprzęt służący do realizacji zadań wynikających z potrzeb dydaktycznych i naukowych.**
- **Zaplecze szpitalne i ambulatoryjne bazy własnej oraz inne, udostępniane na mocy porozumień (umów), gwarantuje szeroki przekrój przypadków klinicznych, z którymi student musi zapoznać się w trakcie studiów. Ze względu na fakt, iż 26 jednostek klinicznych zlokalizowanych jest na tzw. „bazie obcej” wskazane jest podjęcie działań dla zapewnienia ich działania w zasobach własnych.**
- **Konieczne jest podjęcie działań dla opracowania programu uzupełniającego obejmującego symulowane opisy przypadków, wykorzystywanego w przypadkach braku możliwości zapoznania studentów z wymaganymi jednostkami klinicznymi.**
- **Wdrożono listę umiejętności praktycznych/procedur medycznych obowiązujących każdego studenta (Indeks Umiejętności Praktycznych).**
- **Zapewnienie ciągłości procesu kształcenia studentów odbywających równolegle zajęcia kliniczne w różnych jednostkach zapewniają koordynatorzy przedmiotów.**

- Należy dążyć do zwiększenia liczby jednostek prowadzących zajęcia w poradniach przyszpitalnych.
- Konieczne jest zwiększenie dostępu, poza godzinami zajęć, do komputerów i Internetu dla realizacji zadań pracy własnej.
- Spełnione są wymagania dostępu do biblioteki wyposażonej w literaturę zalecaną w ramach kształcenia na kierunku lekarskim.
- Wskazane jest dostosowanie bazy dydaktycznej dla potrzeb osób niepełnosprawnych.
- Liczba miejsc w domach studenckich została określona przez studentów jako niewystarczająca.

Część VII. Sprawy studenckie

1. Ocena spraw studenckich, w tym działalności samorządu i organizacji studenckich oraz współpracy z władzami uczelni.

Samorząd Studencki reprezentuje studentów w Radzie Wydziału, Senacie oraz w komisjach senackich. Zgodnie z obowiązującymi przepisami art. 71 ust. pkt. 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz § 38 Statutu Uczelni przedstawiciele studentów powinni stanowić 20% składu Senatu oraz Rady Wydziału, jednak w chwili wizytacji reprezentacja studentów w Radzie Wydziału nie spełniała wymaganego minimum. Konieczne jest zatem jej uzupełnienie.

Wszystkie działania Samorządu mogą być realizowane w ramach przyznanego przez Uczelnię budżetu. Na Wydziale działają również Akademicki Związek Sportowy, Studenckie Towarzystwo Naukowe, Polskie Towarzystwo Studentów Stomatologii oraz Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń Studentów Medycyny (IFMSA).

Samorząd wydziałowy wraz z samorządem uczelnianym organizuje szereg imprez, m. in. Juwenalia, czy Akcję Krwiodawstwa.

2. Ocena systemu opieki materialnej i socjalnej.

Studenci dobrze oceniają informację na temat możliwości ubiegania się o świadczenia z funduszu pomocy materialnej. Uczelnia wydaje w sprawach stypendialnych indywidualne decyzje administracyjne zgodnie z Kodeksem Postępowania Administracyjnego. Wydawane przez Uczelnię decyzje zawierają wszystkie wymagane elementy decyzji administracyjnej. Samorząd studencki nie występował do władz Uczelni o powołanie studentów do komisji stypendialnych.

W przypadku molestowania i mobbingu stosowane są zapisy Zarządzenia nr 70/2009 z dnia 10.08.2009 Rektora SUM w Katowicach w sprawie organizacji przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków w Śląskim Uniwersytecie Medycznym.

Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze posiada trzy domy studenckie z pełnym dostępem do Internetu. Opłaty za miejsca w DS oceniane są przez studentów jako zbyt wysokie w stosunku do oferowanego standardu.

3. Opinie studentów prezentowane w czasie spotkania z zespołem oceniającym.

Studenci podczas spotkania wskazywali na fakt gorszego, ich zdaniem, traktowania studentów kierunku lekarskiego z Zabrze niż studentów z Katowic. Nie najlepiej ocenili przepływ informacji, zwłaszcza w przypadku nagłych zmian zajęć. Dla studentów kierunku lekarski w Zabrze był kierunkiem priorytetowym. Przy wyborze kierowali się zwłaszcza informacjami internetowymi oraz poleceniami studentów i absolwentów.

Studenci wskazywali na nieprzystosowanie budynków Uczelni do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

- **Uczelnia spełnia wymagania dotyczące spraw studenckich, w zakresie pomocy materialnej.**
- **Wydział Lekarski z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze nie spełnia wymagań ustawowych w zakresie przedstawicielstwa studentów w Radzie Wydziału, gdzie stanowią oni 19% składu. Uznaje się za konieczne powołanie dodatkowych przedstawicieli, aby osiągnąć ustawowe minimum.**
- **Spełnione są kryteria związane z systemem zapobiegania i rozwiązywania konfliktów i skarg.**

Część VIII. Dokumentacja toku studiów

Dokumentacja toku studiów prowadzona jest przez dziekanat Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko - Dentystycznym w Zabrze i dział ds. Studiów i Studentów (księga dyplomów).

Album studentów oraz **księga dyplomów** są prowadzone w sposób elektroniczny. Wpisy są sporządzane zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634 z późn zm.). Prowadzenie albumu studentów oraz księgi dyplomów określają Zarządzenia Rektora Śląskiej Akademii Medycznej w Katowicach Nr 52/2007 z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie Centralnej Księgi Dyplomów oraz Nr 72/2007 z dnia 10.08.2007 r. w sprawie zasad prowadzenia albumu studentów w Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach.

Protokoły zaliczeń prowadzone są zgodnie z § 10 ust. 1 pkt 1 powyższego rozporządzenia. Zawierają: nazwę przedmiotu, którego dotyczy zaliczenie lub egzamin, imiona i nazwiska studentów, numery albumów, oceny, datę i podpis osoby zaliczającej lub przeprowadzającej egzamin.

Analizie poddano również **teczki osobowe studentów** (w tym nowoprzyjętych, skreślonych, urlopowanych i przyjętych w trybie przeniesienia) oraz **absolwentów**. Analizując akta osobowe pod kątem rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów stwierdzono, iż zawierają następujące dokumenty: oryginał lub odpis świadectwa dojrzałości, ankietę osobową studenta, poświadczoną przez Uczelnię fotokopię dowodu osobistego lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość, aktualną fotografię kandydata, kopię decyzji o przyjęciu na studia, podpisany przez studenta akt ślubowania, karty okresowych osiągnięć studenta.

W teczkach osób, które przyjęto w trybie przeniesienia, udzielono urlopu lub skreślono z listy studentów znajdują się stosowne podania i decyzje.

Ponadto we wszystkich pozostałych indywidualnych sprawach studenckich wydawane są decyzje spełniające wymogi ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.).

Decyzje w indywidualnych sprawach studenckich podejmują Dziekan oraz upoważniona przez Dziekana Wydziału Prodziekan ds. studenckich.

W **teczkach absolwentów** znajduje się m.in.: dyplom ukończenia studiów wraz z suplementem, egzemplarz do akt oraz potwierdzenie odbioru dyplomu i jego odpisu.

Karty okresowych osiągnięć studenta sporządzane są poprawnie.

Indeksy wypełniane są poprawnie i czytelnie.

Dyplomy i suplementy do dyplomu wydawane są zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 19 grudnia 2008 r. w sprawie rodzajów tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów i wzorów dyplomów oraz świadectw wydawanych przez uczelnie (Dz. U. Nr 11, poz. 61 z późn. zm.).

Dyplomy i suplementy wydawane są w ciągu 30 dni od daty złożenia przez studenta ostatniego egzaminu przewidzianego tokiem studiów.

Dokumentacja toku studiów prowadzona jest starannie i zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2006 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 224, poz. 1634 z późn. zm.).

Część IX. Podsumowanie**1. Ocena spełnienia standardów jakości kształcenia****Tabela Nr 5**

Część raportu	Nazwa standardu	Ocena spełnienia standardów				
		wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostatecznie
Cz. II	Struktura kwalifikacji absolwenta	X				
Cz. II	Plany studiów i programy nauczania	X				
Cz. IV	Kadra naukowo-dydaktyczna	X				
Cz. II	Efekty kształcenia	X				
Cz. V	Badania naukowe		X			
Cz. III	Wewnętrzny system zapewnienia jakości				X	
Cz. VI	Baza dydaktyczna				X	
Cz. I, VII	Sprawy studenckie			X		
Cz. I, IV, VIII	Kultura prawna uczelni i jednostki			X		
Cz. I, II, III	Kontakty z otoczeniem		X			
Cz. II, V	Poziom umiędzynarodowienia		X			

2. Ocena perspektyw utrzymania i rozwoju kształcenia.

Perspektywy utrzymania i rozwoju kształcenia na kierunku lekarskim Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Lekarsko-Dentystycznym w Zabrze Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach należy ocenić pozytywnie głównie ze względu na doświadczoną kadrę nauczycieli akademickich o uznanym dorobku. Poważnym problemem w zakresie polityki kadrowej jest wysokość zarobków oferowanych przez

Uczelnię. Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach podobnie jak pozostałe uczelnie publiczne staje się coraz mniej atrakcyjnym pracodawcą.

Wydział posiada w swoich strukturach jednostki kliniczne plasujące się wysoko w rankingach, będące silnymi ośrodkami medycyny klinicznej i doświadczalnej. Władze Wydziału dbając o poprawę jakości kształcenia planują wprowadzenie w procesie dydaktycznym nowoczesnych metod prezentacji danych, zwiększenie wykorzystania nowoczesnych technologii ICT, rozwój kształcenia na odległość oraz zwiększenie udziału zajęć praktycznych z wykorzystaniem nowoczesnych technik symulacji medycznej.

Sprawa prestiżową Wydziału jest rozszerzenie współpracy z uczelniami polskimi i zagranicznymi poprzez realizację pozauczelnianych projektów badawczych oraz zwiększenie wymiany kadry nauczycielskiej.

Dużą bolączką Wydziału jest niedobór nowoczesnej aparatury, przestarzałe budynki i wyposażenie oraz duże rozproszenie terytorialne jednostek.

Za Zespół:

Prof. dr hab. n. med. Tadeusz Laudański